

Рисунок 1. Структура доходів банківської системи України у 2010 і 2022, %%

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Другий варіант розвитку – це оптимізація моделі управління, скорочення відділень і впровадження нових технологій в банківську діяльність. Застосування таких інструментів дасть змогу підвищити ефективність праці і захистить банки від потенційної хронічної збитковості.

Перелік джерел посилання:

1. Measuring the Natural Rate of Interest Thomas Laubach and John C. Williams
URL: <https://www.federalreserve.gov/pubs/feds/2001/200156/200156pap.pdf>
2. Demographics and the Natural Rate of Interest in Japan by Fei Han. URL: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WP/2019/WPIEA2019031.ashx>
3. Сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. У проєкті держбюджету оприлюднили приголомшливі цифри кількості населення в Україні. URL: <https://zn.ua/UKRAINE/v-proekte-hosbjudzheta-obnarodovali-potrjasajushchie-tsifry-naselenija-v-ukraine.html>
5. Скільки українців залишиться до 2030 року? Прогноз демографа. URL: <https://glavcom.ua/country/society/skilki-ukrajintsiv-zalishitsja-do-2030-roku-prohnoz-demohrafa-919152.html>
6. З України виїхали майже 8 мільйонів біженців — омбудсман. URL: <https://suspilne.media/338594-z-ukraini-viihali-majze-8-miljoniv-bizenciv-ombudsman/>

Д'яченко І.М.

*аспірантка кафедри банківської справи та страхування,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Україна переживає складні часи повномасштабних бойових дій на своїй території. Поступове знищення економіки й окупація деяких регіонів беззаперечно тягне за собою кризові явища для всієї території, а також світової спільноти, яка виявилась не тільки спостерігачем і сусідом подій, але й залучилася фінансовими впливаннями в економіку України.

Час, коли життя стає найвищою цінністю, диктує свої умови існування. Відповідно найпершою такою умовою є підтримка життєдіяльності людини у контексті соціального забезпечення і захисту. Другою умовою є підтримання рівня розвитку економіки на довоєнному рівні та здійснення необхідних кроків для її зміцнення та подальшої розбудови. Війни, внутрішні та зовнішні конфлікти зазвичай сильно виснажують економіку, зумовлюють зниження соціального добробуту населення, обсягу отримуваного доходу і як наслідок, всі витрати є витратами споживання, а не розвитку і тим паче інвестування у майбутнє.

Не дивлячись на тривалий термін і дію воєнного стану в Україні страховий ринок адаптується, страховики продовжують виконувати вагомий роль в економіці країни. У таких складних умовах страхування життя виступає важливим інструментом фінансового захисту громадян, і набуло особливо високого розвитку у світі. Страхування життя утворює так звану фінансову «подушку» безпеки, забезпечуючи захист у різних життєвих ситуаціях, зокрема:

- формує фінансову безпеку, гарантуючи страхові виплати у разі настання таких подій як смерть, дожиття до певної події, нещасний випадок;
- забезпечує інвестиційні інтереси громадян шляхом нагромадження й капіталізації страхових внесків;
- заощаджує кошти, створюючи фінансову основу для майбутніх витрат, наприклад, пов'язаних із придбанням житла, отриманням освіти для дітей.

Аналіз діяльності страховиків, що надають послуги зі страхування життя, свідчить про цілковиту залежність ситуації у цьому сегменті від макроекономічної стабільності та рівня ділової активності в країні. За даними НБУ кількість страховиків зі страхування життя упродовж 2018-2022 рр. знизилася з 30 до 13 компаній [1]. При цьому обсяг премій зі страхування життя упродовж 2018-2021 рр. збільшився із 3906,1 млн грн до 5882,0 млн грн, або на 150,6 %, незважаючи на спалах пандемії COVID-19 (рис. 1). Проте воєнний стан в Україні у 2022 р. суттєво вплинув на розвиток цього сегменту страхування, зокрема, обсяг премій у цей період знизився на 17,5 %. Страхові виплати упродовж 2018-2022 рр. характеризуються нестійким трендом, але у цілому збільшилися на 125,5 % [2].

Важливим макроекономічним індикатором розвитку страхування є співвідношення страхових премій до валового внутрішнього продукту (ВВП). В Україні цей показник як загалом по страховому ринку, так і зі страхування життя, є дуже низьким, зокрема, у сегменті загального страхування він становить 1,3 %, а зі страхування життя 0,02 %. З-поміж 88 країн, які досліджувала компанія «Swiss Re Institute», Україна за цим показником щодо послуг загального страхування посідає 73 місце, а зі страхування життя – 82 місце [3].

Джерело: складено автором на основі даних [2].

Ринок страхування життя у сучасних умовах набуває спроможностей і адаптується до викликів, що існують у сьогоденні. Надзвичайно важливим є не втратити позитивну динаміку зростання обсягів премій, показників прибутковості

та ліквідності, залишення сталою кількістю компаній зі страхування життя. Звичайно, ці показники є прямозалежними від зовнішньої та внутрішньої економічної ситуації в країні. Проте, незважаючи на існуючі та потенційні загрози, пов'язані з пандемією COVID-19 та воєнним станом у країні, це ще й можливість для страховиків зміцнити свої позиції на ринку. Зокрема, технологічні розробки стають надзвичайно важливими для розвитку нових підходів до надання страхових послуг [4, с. 488]. Тому страховикам доцільно в усі бізнес-процеси інтегрувати такі інновації як блокчейн, штучний інтелект, великі дані (Big Data), хмарні технології та інші.

Отже, страхування життя є надзвичайно важливим рушієм розвитку суспільства, який під час кризових явищ та непередбачуваних обставин може забезпечити на достойному рівні фінансову безпеку та покрити певну частину витрат на забезпечення життєдіяльності населення.

Перелік джерел посилання:

1. Огляд небанківського фінансового сектору. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2023-03.pdf?v=4
2. Національний банк України. Статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>
3. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні. Національний банк України. Київ. Квітень 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4
4. Кривошлик Т.Д., Корчака Ю.В. Страхування життя в Україні в умовах пандемії covid-19 // Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Київ, 17 листопада 2021 р. – [Електронний ресурс]. К. КНЕУ, 2021. URL: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/ndi/Institute_for_Financial_Controller/announced/geaheae/

Донцова Ольга

«Банківський бізнес», 4 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник: - д.е.н., професор

професор кафедри банківської справи та страхування

Циганова Надія

РИЗИКИ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішній день економіка України в умовах воєнного стану переважно тримається на функціонуючому бізнесі, зокрема на малому та середньому підприємстві. Кредитування для малого та середнього бізнесу є рятівним кругом, який дає змогу підприємству, за дотримання вимог при обґрунтуванні потреби в позикових коштах, отримати їх. На даний момент у пріоритетах для